

מסורת הש"ס

- (א) [תוספתא פ"ב ה"ט]
(ב) ע"ז כח. [וינו]. (א) [ג'] [ג'] [ג']
שמינתים, (ד) [ג'] [ג'] [ג']
מנחות. (ה) [ג'] [ג'] [ג']
(ו) [תוספתא פ"ב ה"ד]
(ז) [מגילה כ"ט: פסוקי יב:
ע"ז ה: (ר"ה): [ג'] [ג'] [ג'] [ג']
תוספתא מגילה פ"ב ה"ב]
(ח) [גמ' כ"ב: (א)] [גמ' כ"ב: (ב)]
(ט) [גמ' כ"ב: (ג)] [גמ' כ"ב: (ד)] [גמ' כ"ב: (ה)]
(י) [גמ' כ"ב: (ו)] [גמ' כ"ב: (ז)] [גמ' כ"ב: (ח)]
(יא) [גמ' כ"ב: (ט)] [גמ' כ"ב: (י)] [גמ' כ"ב: (יא)]
פ"ב ד"ה והל',

גליון הש"ס

גמ' בהמת ארנונא. עין
גמ' ט"ז ע"ז כ"ח ד"ה
תוב' ד"ה התם שבתהיה
היתה הבהמה. ע"י ב"ר
ע"א תד"ה קמרי:

מוסף רש"י

לא לבית דירה
אמר. שדור' כה' העובד
כופים, אל' לבית גמ' ט"ז
לבית הארנונה. (ע"ז ט"ז)
לממשות' כזה צ"ע
ותפול' (ט"ז ט"ז).

מוסף תוספות

- א. ומ"ה פטורה מן
הבכורה. תוס' ר"ט.
ב. ומ"ה חייבת. ש"פ.
ג. וה"ה דקמ"ה חייבת היינו
היא דמצי מסלק ליה.
ד. דהא אמרי'
מוס' ר"פ. ד. דהא אמרי'
על שרן אי' אהת רואה
אבול אהת רואה
אחרים. ש"פ. ה. [ואין לא
קיבל עליו אחריות אפי' לא
קה הברכי המקום, ש"י.
לח"ש פ"י. ו. ולרב אשי
פשיטין הכי מקרא. ח'
ה"ק. וקס"ד מעיקרא
דשכירות קניא הוי'ל' ביה
של גוי לגמרי ובתור הכי
אמרין שאפי' שני
השכירות קנות, מביין
שאנו מצוי בידו של
ישראל אינו עובר עליו. ח"
כ"ע ד"ה. ז. והוא
כההה"ק שרן אלו א' דוקא
עובר משום כל ימצא אפי'
שאנו בביתו. מוס' ר"פ.
ח. דכיון שניטל ליה
מקומו אינו מחויב להניחו
מיד אלא מליבוי עד מקום
ההחמץ וכופה עליו. ח"
ה"ק. ט. ודשנין טלמל
רבוני כדי שלא יבוא ליד
איסור תורה. יע"ב. ח.

רבינו חננאל

בהמת ארנונא. פירוש
בהמה שיש בה שותפות
לגוי פטורה מן הבכורה
דבהדיא קמא לן כל
יד גוי באמצע פטורה
מן הבכורה, ואפי' דמי
מסלק ליה לגוי בזבי
מאי טעמא בהמה איה לה
קלא, כלומר דהאי בהמה
דגוי היא ולא אהת למימר
דישראל הוא וקא אכיל
בוכרי, אבל עיסת ארנונא
אפי' דלא מצי מסלק ליה

עין משפט גד מצוה

- כח א מ"י פ"ד מהל'
זכויות הלכה א'
קמ' עין חמ' טושי"ע יו"ד
ע"י טכ טעף ה'
כ"ב ב מ"י פ"ו מהלכות
זכויות הל' ט קמ'
ע"ש קמח טושי"ע יו"ד פ"י
של טעף ג'
ג ד ג מ"י פ"ד מהל'
תמן ומה הלכה ז'
טושי"ע א"ח סימן תמ
טעף ג'
לא ה מ"י פ"י מהלכות
ע"ז הל' ד קמ' לאוין
מח טושי"ע יו"ד פ"י קמ'
טעף י'
לב ו מ"י פ"ג מהלכות
תמן ומלכה הלכה ח'
קמ' לאוין ע"י טושי"ע
א"ח פ"י תמו טעף ח'
לב ז מ"י פ"ד חס הל' ז'
קמ' חס טושי"ע א"ח
פ"י תמו טעף ז':
לד ח ה ט י מ"י פ"ב חס
הלכה יט קמ' חס
טושי"ע א"ח סימן תלו
טעף ח' ז':
לה כ טור טע"ע א"ח פ"י
תמט טעף ח' א':

רבינו חננאל (המשך)
לגוי מינה חייבת בחלה.
דהא לית לה קלא. ת"ד
גוי שוכנס להצרו של
ישראל ובצק בידו אין
זקוק ישראל להוציא מידו
של גוי ולבערה. הפקדו
אצלו חייב לבער, אלא אם
כן ייחד לו בית שאין זקוק
לבער, דהא יודו לו בית
ולאו ברשותיה דישאל
למימרה ששכירות
קניא, והתנן בע"ז ט"ז
פ"ק אף במקום שאמרו
להשכיר לא לבית דירה
אמרו מפני שמתכוין לתוכו
ע"ז והכותב לא הביא
תועבה אל ביתך, ואי
ס"ד בשכירות קניא לאו
ביתך הוא, ושנין לעולם
שכירות לא קניא, ושנין
הכא דכתיב לא ימצא, כל
חמץ שמצוי בידך אסור
תורה והאי כיון דיהוד לז'
בית יצא מידו זה החמץ
ואינו מצוי בידו. אמר
רב המוצא חמץ בבי'ט'
שאנו יכול לבער בפ'ה
עליו את הכלי דחיישינן
שמה ואלתרו בניו ואם
של הקדש אינו צריך.
מאי טעמא מיבדל ברילי הכי
אינשי מיניה מקמי הכי
ולא אתו למילכתי דחמרי
עליהו איסוריה, וחמץ של
גוי צריך מחיצה עשרה
טפחים כדי שצא מרשות
ישראל לגמרי, וכן המפרש
ב"ם או הוציא כשיירא
תוך שלשים יום זקוק
לבער ואחרי' כן יפרש.
קודם שלשים יום אין
זקוק לבער, כד"א בשאין
דעתו לחזור קודם הפסה.
אבל כשדעתו לחזור אפילו
מתחלת השנה חייב לבער.
וכן יודו העושה את ביתו
אינשי תוך שלשים יום
זקוק לבער, קודם שלשים
יום אין זקוק לבער. בהמת
דברים אמורים בשאין
דעתו לפנותו קודם הפסה,
אבל אם דעתו לפנותו
הינה עליו חייב לבער, והני שלשים
יום מאי עבידיתייהו דתני
שאלין בהלכות הפסה
קודם לפסח שלשים יום,

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים

ו.

התם דמצי מסלק ליה. הק' ר"י דצ"ל איזהו נשך (צ"מ דף ע' וטס)
אמר דהמקביל לאן צדול מן הנכרי הוולדות פטורים מן
הזכוה אף על גב דמצי מסלק ליה לנכרי צווי כדאמר התם כיון
דאלו צעי נכרי זוי ולא משכח שקול בהמה ומי' ר"י דשאלו התם
שעמחלה היתה הבהמה של נכרי
וכיון דלי צעי זוי ולא משכח שקיל
בהמה לא נפקא מרשותיה אכל
כשהבהמה של ישראל ומצי מסלק ליה
לנכרי צווי לא נכנסה לרשותה:
**בהמת ארנונא פטורה מן
הבכורה אפי' דמצי
מסלק ליה.** והא דמניח חייבת פ"ה
דגזי עיסה תניא וק' לרשז"ל דהא
גזי בהמה תניא כדילי תוספתא
דחייבת בזכורה וכן גזי עיסה
תניא ט עיסת ארנונא חייבת בחלה
אפי' דלא מצי מסלק ליה ולית
ספריס דגרסי בהמת ארנונא פטורה
והוא דלא מצי מסלק ליה ולפי זה
ממיישבות שתי הגזיות: **יחד לו**
בית. פ"ה דלא קיבל עליו אחריות
אלא אמר ליה הרי הבית לפניך וק'
לר"י מאי איריא יחד אפילו לא יחד
נמ"ד והכי נמי מסיק דכיון דלמימר
דשכירות קניא ופ"ה דלפילו
באחריות מיניו ומשום הכי מפיק
מל' ימצא דלא חשיב מל' כיון שיחד
לו בית ורב פפא אית ליה מסכנא
כיון שיחד לו בית הוא כאלו קיבל עליו
אחריות על חממו של נכרי צבית לו
נכרי א: **כופה עליו בלי' אפי'**
דלית ל' נמ"ד צ"ל כיה (שנת מג.) אין
כלי ניטל אל' לדבר הניטל איכא
לאוקמי צריך למקומו א' נמי הכא
שרי משום דילמא אחי למילכיה ט:
שנאמר

שאני הכא דאפקיה רחמנא בלשון לא ימצא מי שמצוי בידך יצא זה
שאינו מצוי בידך אמר רב יהודה אמר רב י' המוצא חמץ בביתו ביום טוב
כופה עליו את הכלי אמר רבא אם של הקדש הוא אינו צריך מאי טעמא
מיבדל ברילי מיניה ואמר רב יהודה אמר רב י' חמץו של נכרי עושה לו
מחיצה עשרה טפחים משום היכר ואם של הקדש הוא אינו צריך מאי טעמא
מיבדל ברילי אינשי מיניה ואמר רב יהודה אמר רב ח' המפרש והיוצא
בשיירא קודם שלשים יום אין זקוק לבער תוך שלשים יום זקוק לבער
אמר אביי הא דאמרת תוך שלשים יום זקוק לבער לא אמרן אלא שדעתו
לחזור אבל אין דעתו לחזור אין זקוק לבער אמר רבא ואי דעתו
לחזור אפילו מראש השנה נמי אלא אמר רבא ה' הא דאמרת קודם שלשים
יום אין זקוק לבער לא אמרן אלא שאין דעתו לחזור אבל דעתו לחזור
אפילו מראש השנה זקוק לבער ואזדא רבא לטעמיה דאמר רבא
העושה ביתו אוצר קודם שלשים יום אין זקוק לבער תוך שלשים יום זקוק
לבער וקודם שלשים נמי לא אמרן אלא שאין דעתו לפנותו אבל דעתו
לפנותו אפילו קודם שלשים יום נמי זקוק לבער הנני שלשים יום מאי
עבידיתייהו ב' כדתניא כשאלין ודרושין בהלכות הפסה קודם הפסה שלשים
יום ר' שמעון בן גמליאל אומר שתי שבתות מאי טעמא דתנא קמא
שהרי

לכתיב חייבת לא ימצא. משום דבעלמא ל'ו כממון דמי איעטרין
קרא למימר דגזי חמץ מינחא ממסר: הואיל וזי אינשי הדל. הוא
גופיה למריה צעיניה וזי עדיין לא נאכד וזי אמרה ר' שמעון
להואו היכא דליתו צעין כגון גזי
חייבין באחריותן אמר רבי שמעון
אף על פי שאין כפל להקדש דכתיב
לרעהו ולא להקדש הכא חייב דכיון
דזה חייב באחריותן ועשו קרינא
ציה דהא גרס לו להתחייב עשור מן
ארנונא. המגן נוטל עשור מן
הבהמה ומן התצוזה: חייבת
בזכורה. דקיימא ל'ו כל שיד נכרי
באמצע פטורה מן הזכורה שנאמר
(צמז"ר ג) לי כל בכור בישראל אכל
לא באחרים ועדר זה שעשורו של
מלך צמז"ר חייבת בזכורה לתת
לכנה הזכורה שלהם אז ל': דמני
מסלק ליה. לנכרי צמעות: לא
פיצעי לן. כיון דאכתי לא זכה נכרי
צ'ן ודניו אינו קצוע צ'ן יותר
ממעות אינא למימר לא ימן לו
בהמות אל' מעות: ואפי' דמני
ל'ו דכל כמא דלא סלקיה
ידו שייכא בהמות: עיסת ארנונא
חייבת. ואפי' דעיסת נכרי פטורה
ואוכל ישראל כלה ע"ה דהא
עריסותיכס כתיבט ז חייבת דלית לה
קלא והרואה אומר שלו היא ואוכלה
בל' חלה אכל בהמה אית לה קלא
והדמניח חייבת צעינה הוא דמניח:
אין זקוק לבער. לא הוי זקוק ליה
את הנכרי מן הבית כדאמרן ה' אכל
אתה רואה של אחרים: הפקידו
אלו. וקיבל עליה אחריות כדמפרש
ואזיל זקוק לבער: יחד לו בית.
כלומר לא קיבלו עליו אל' אמר ליה
הרי הבית לפניך הנח באחת מן
היותו אין זקוק לבער: מאי קאמר.
הכי יליף מל' ימצא: ועולם אסיפא.
ולא ימצא משמע המנוח שחד לכל
תפחן היינו דקיבל עליה אחריות
דחייב כדידיה: אף צמקוס שאמרו
לנכרי. צ"ק ד"ה א: תנן אין
משמרין צמים לנכריס צארץ ישראל
אכל צמירא משמרין וכל שכן צמורה
לארץ ואף צמקוס שהמירו לנכרי
לא לבית דירה המירו אל' להעמיד
זו בהמות ועליס ולא שדור הוא זה:
שאין מזוי בידך. שהרי אוחה ז' וית
מסורה לנכרי: קופה עליו חס הכלי.
דהא לא חזי לטלנולי ואפקוי ומיחו
צבלי יראה לא עבר דהא צטליה
צליניה מאתמול כדאמרין לקמן (ע"ב)
הבדוק צריך שינטל צבזו אל' משום
שלא ישכח ויאלנוו צריך כפיית כלי:
מיבדל ברילי מיניה. אפילו בחול
למד הוא לפרוש ממנו: חמלו
נכרי. המופקד אכלו ולא קיבל עליו
סגי ליה כפיית כלי כל שצעה שהכלי ניטל לצורך ומיהו ההוא דלעיל לא אפשר ליה צמחיה ומשום חד יומא סגי ליה כפיית כלי
וצלילה יבערו: המפרש. מן היצעה ליס: צשיירא. למקוס רחוק: קודם שלשים יום. לפסח ולקמן מפרש כנגד ששאלין בהלכות
הפסח קודם הפסח שלשים יום ומאן חל עליו להיזהר צצרכי הפסח: דעמו לחזור. צימי הפסח: אפינו מראש השנה נמי. דכי
הדר ציה צימי הפסח עבר עליה והיה עשמת לאו צצרותיה הוא דליצטליה שהרי איסור הגנאה הוא ואינו שלו וכשראהו עובר
עליה: אור' שהכניס שם תצוזה ותחתייה חמץ ואמרין לקמן חמץ שנפלה עליו מפולת הרי הוא כמצוער: סוך שלשים זקוק לבער.
לכמתחלה לא זכו ציעורו: קודם שלשים. לא חלה חובת ציעור עליו וכי מצי היהא שעתא לא מחוייב כדאמרן דהא נפלה עליו מפולת: